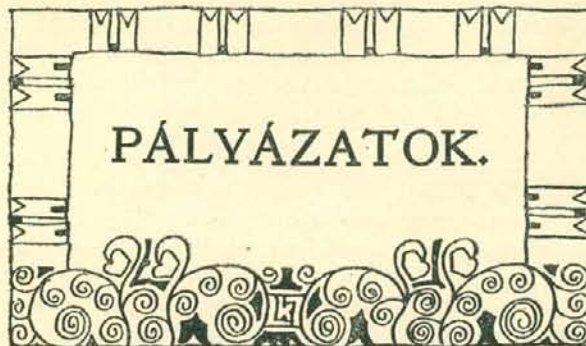

nemzetközi nyomtatványkiállítást rendezett a kör, mely azonban — különösen Spitz úr munkáit értve — némileg lerontja a Szakkörben istápoltt iparművészeti grafikáról alkotott fogalmat.

CZAKÓ.

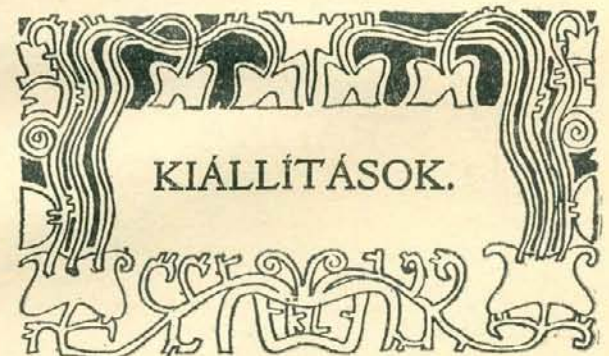
MŰVÉSZETI PÁLYÁZATOT KÉT RÓMAI MAGYAR FESTŐMŰVÉSZETI ÉS EGY SZOBORÁSZATI MŰTEREMRE (A HOZZÁJOK TARTOZÓ LAKÓSZOBÁVAL EGYÜTT) ÉS A FESTŐMŰVÉSZETI HELYSÉGEKKEL JÁRÓ 3000 K. VALAMINT A SZOBORÁSZATI HELYSÉGEKKEL JÁRÓ 4000 K. ÖSZTÖNDÍJRA SZÓL. PÁLYÁZHATIK MINDEN MAGYAR HONOSÁGÚ S EGY SZERSMIND MAGYARUL TUDÓ FESTŐMŰVÉSZ ÉS ILLETVE SZOBORÁSZ, ÉLETKORÁNAK 25 ÉVÉTŐL KEZDVE. A MŰTERMÉK ÉS ÖSZTÖNDÍJAK AZ ODAÍTÉLÉS NAPJÁTÓL SZÁMÍTANDÓ, EGY ESZTENDŐRE ADOMÁNYOZTATNAK. AZ ÖSZTÖNDÍJAKAT ÉVNEGYEDES RÉSZLETEKBE ELŐRE UTALVÁNYOZZÁK. A PÁLYÁZATOK HATÁRIDÉJE F. ÉVI MÁRCIUS HÓ 31-DIKE. A RÉSZLETES FELTÉTELEK MEGTUDHATÓK A M. ORSZ. KÉPZŐMŰVÉSZETI TANÁCS IRODÁJÁBAN (BÁTHORY U. 12.).

ELDÖLT PÁLYÁZAT. A Halmos Izor ex-libsérese kiírt pályázatot január hó 17-én tartott ülésén döntötte el a gróf Hadik-Barkóczy Endre elnöklelte mellett megalakult bíráló-bizottság, amelynek tagjai voltak: dr. K. Lippich Elek, Telcs Ede, dr. Czako Elemér és Halmos Izor. Beérkezett 112 szerzőtől összesen 405 pályamunka, amelyek közül a jury a 200 koronás első díjat Muhits Sándor, a 100 koronás második díjat pedig Földes (Feld) Imre egyik ex-libsérajzának ítélte oda. Megvásárolták továbbá 50 koronáért Helbing Ferenc pályamunkáját. Ezenkívül két pályamunkát megdícsértek.

KÉPES LEVELEZŐLAP-PÁLYÁZAT. A »Műbarátok köre« a múlt nyár folyamán pályázatot hirdetett oly magyar tárgyú festményekre, melyek alkalmasak sokszorosításra képes levelezőlapok készítéséhez. A szép számmal beérkezett pályamunkákat gr. Apponyi Sándorné elnöklésével elbíráltá br. Liptay Sándorné, gr. Hadik-Barkóczy Endre, dr. Elischer Gyula, Balló Ede és Nádler Róbert festőművészekből alakult bíráló bizottság. Az ered-

mény következő volt: két díjat nyert Nagy Lázár festő, iparrajziskolai tanár, egy-egy díjat nyertek: Meyer Antal iparrajziskolai tanár, Beyer Emil festő és Ócsvári Rezső rajztanár. A pályanyertes művek sokszorosításait forgalomba hozzák, hogy a külföldről beözönlő silány művész levelező-lapok terjedését ellensúlyozzák. A »Műbarátok köre« a pályázatot a nyár folyamán újra kiírja.

FIGYELEMREMÉLTÓ és új pályázatot írt ki a lipcsei »Kgl. Akademie für graphische Künste u. Buchgewerbe« és a »Buchgewerbeverein« (a szász kir. miniszterium támogatásával) művészi látogató-jegyek terveire. Az eszme kétségkívül új; de egyszersmind okos is. Alig van ridegebb valami, mint a látogató-jegy úgy, ahogy ma használják. Az üres fehér papírra nyomott betű az egyéniségnek távolról sem kifejezője, ami pedig lesz a művészi és egyéni vonást kifejező új látogató-jegy. Bizonyos, hogy a divat kinövéssei itt sem fognak elmaradni; de kétségtelenül sok szép dolog születik meg majd ezen a révén és terjeszti, fejleszti a művészi érzéket.

THOROCZKAI (VIGAND) EDE MAROSVÁSÁRHELYEN intérieur-kiállítást rendezett, a mely január hó 7-én nyílt meg. A kiállítás három szobaberendezést foglal magában, úri-, leány- és hálószobát. Utóbbi a pécsi orsz. kiállításon, a másik kettő a M. Iparművészeti Társulat tavaszi kiállításán volt látható. A marosvásárhelyi lapok szerint a kiállítás általános tetszésben részesül.

A M. IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT 1908. év tavaszára tervezett lakásberendezési kiállítását a kiállítók kérésére öszre halasztotta. A kiállítás iránt érdeklődő kiállítók forduljanak a Társulat titkári hivatalához. — Hasonlóképpen elhalasztották 1909. évre az idénre tervezett pozsonyi iparművészeti kiállítást.

MŰHELY név alatt festők, szobrászok, építészek és iparművészek csoportot alkottak, amely csoport a kiállításokon egységesen fog fellépni és külön kiállításokat is rendez. A Műhely főcélja az, hogy olcsó és artistikus munkával annak a publikumnak művészi igényeit elégítse ki, amely publikum az iparművészet terén újabban fölbukkant luxust nem bírja meg. A legközelebbi kiállítás

február 15-én fog megnyílni az Uránia kigyóteri helyiségekben. — Hét teljesen berendezett szoba és apróbb iparművészeti és képzőművészeti tárgyak gyűjteménye lesz az első kiállításon. A művészek közül Wiegand Ede, Lakatos Artur, Muhits Sándor, Dósa Lukács, Fejérkuthy Bálint, Janszky Béla, Tátray Lajos, Kopits János, Tarján Oszkár, továbbá a műiparosok közül Maybóhm Károly üvegfestő, Mócsay József és Hosszu István asztalosok, a kassai m. kir. javítóintézeti ipariskola, Imregh Pál műlakatos, Fischer Emil majolikagyáros és még többen vesznek részt.

Páris, január hó.

OROSZ MŰIPARI KIÁLLÍTÁS PÁRISBAN. Páris rendkívül mozgalmas miliójében, hol az egyik hatalmas impresszió kergeti a másikat, sokszor teljesen eltörölve az előzőt, igyekezik jobb sorsra méltó kitarással lekötni figyelmünket egy orosz művészi csoport. Nem sajnál se pénzt, se fáradságot, hogy bebizonyítsa azt, hogy igenis van saját nemzeti művészetük, hogy az orosz fajban igenis van alkotó képesség, tud teremteni is, nemcsak imitálni. E tézis igazolására tizennégy hónap alatt immár a harmadik kiállítást rendezik, és hogy aránylag kicsi eredményt értek el eddig, az csak azon múlik, hogy a francia közönséget az orosz művészet nemzeti avagy nemzetietlen sajátossága csak nagyon harmadsorban érdekli.

Óriási apparátussal dolgozott az első kiállítás, amely az 1906-iki Salon d'Automne keretében, az orosz művészet fejlődését eredetétől egész a mai állapotáig akarta bemutatni.

Kezdték az orosz primitíveken, akik szentképeiket, az »ikonokat« a bizánci festészet hagyományaira alapított ridég és mozdulatlan szabályok szerint csinálták. A művész egyénisége annyira kis szerepet játszott, hogy egyetlen egynek sem maradt fenn a neve. A még meglévő képekről csak azt lehet megállapítani, hogy melyik iskola, a kievi, a moszkvai vagy a nizsni-novgorodi alkotása.

A túlfinomodott bizánci kultúra és a bárdolatlan szláv barbarizmus találkozásából nagy és érdekes dolgok születtek. Robusztus erős Krisztusok, telve áthatatlan miszteriummal, csodálatos aszkéta és vérszegény Madonnák, csodatevő szentek, akik az első pillantásra mindjárt az embernél magasabb fajnak látszanak, de csak úgy, hogy az emberi szükségletek, szenvedélyek emberfölötti módon látszanak kifejlődve bennök. Eszünkbe juttatják a civilizáció kezdetén levő népek naiv hiedelmeit az isteneikről, akiket óriási mennyiségű arannyal és ékkövekkel díszesen, óriási étvágyal, kiengesztelhetetlen boszúérzéssel tudnak csak elképzelni. Csak szláv földön, csak primitív népnél alakulhatott ki ez a művészet, mely ha tovább fejlődhetett volna, nem volna szüksége tán az oroszoknak bebizonyítani nemzetiségüket. Nem úgy történt azonban.

Nagy Péter cár, a modern Oroszország megteremtője, sok egyéb között elhozott a művelt nyugatról egy csomó képet és művészt, akiknek aztán a cár autokrata hatalmának segítségével sikerült gyökeresen kipusztítani ezt a névtelen, naiv és monumentális művészetet és helyettesíteni egy másikkal, mely több szerepet adott bár az egyéniségnek, de csak egy erősen kifejlődött, saját rutinnal, technikai

készségekkel rendelkező művészet keretében. A francia, az olasz, a német művészet keretében.

Amíg a nemzetek közötti érintkezés annyira nehéz volt, hogy a világ az orosz művészek termékeiről nem vehetett tudomást, igen kevésbé feszélyezte az oroszokat ez az állapot annál is inkább, mert ugyanez oknál fogva önönmaguknak se adhattak igazán róla számot. Az utolsó évtizedekben, a forgalom hihetetlen megkönnyítése és a sűrűn egymást követő nemzetközi kiállítások azonban hamar létrehozták azt az általános véleményt, hogy bár sok nagyon ügyes embere volt az oroszoknak, de ez az ügyességük főleg elsajátító volt.

Hogy minden ellenkezőt bizonyítani akarás mellett maguk is érezték ugyanezt a benyomást, abból látszik, hogy hamarosan kialakult egy csoport, mely céljaul tűzte ki a festészetet, szobrászatot és építészetet nemzeti alapon fejleszteni.

Visszatértek tehát a primitívjeikhez. Az ő működésüket akarták folytatni. A modern művészet minden fogásával és tudásával, azt a naiv, majdnem öntudatlan. Természetesen nem érték el az óhajtott eredményt, legalább a szobrászat és festészet terén nem, csak az sikerült nekik, hogy műveik közvetlenség híján levők, erőltetettek lettek. Nemzetiségük főleg a tárgyukban rejlik, rajzukat Aubrey Beardsley, a Simplicissimus inspirálta, fakturájuk éppen csak hogy egy kissé brutálisabb. Mintha azt gondolnák: mi tulajdonképp barbárabb faj vagyunk mint az angol és a német, nekünk nem szabad oly finomnak lennünk.

Az iparművészetük sokkal inkább meríthetvén eszközöket és céljait magából a nép józanul és szükségszerűen megteremtett műtárgyaiból, sokkal egységesebb és karakteresebb és ennél fogva nemzetibb. Faragott famunkák, hímzések, emailok és agyagiparcikkék egyszerűen és értelmesen stilizált dekorációjukkal kiváló díszművek. Annyira sajátosak, újak, távolállók minden megszokott dekoratív interpretációjától a geometria és a természet mindennapi jelenségeinek, hogy már első benyomásra felkeltik érdeklődésünket, megkíváncsiatják magukat.

A második kiállítás a »Musée des Arts Décoratifs« helyiségeiben és a harmadik az »Artistes modernes« helyiségeiben már csak tisztán e legújabb tendenciák ismeretét szolgálta. Az előbbi főleg magának a nép művészetének, az utóbbi pedig az ennek az alapján fejlődő ipar- és képzőművészet bemutatását célozta.

Különösen érdekes és az elért eredményre talán elsőrangú fontosságú az, hogy az iparművészeti tárgyak Tenischeff hercegnő óriási uradalmán lévő művésztelepen készültek a legkiválóbb parasztkok és iskolázott művészek együttműködéséből. Ez együttműködés lehetősége bizonyítja azt, hogy mennyire magában az orosz faj természetes izlésében gyökerezik az a felfogás, amely oly szépekké és jellegzetessé teszi e tárgyakat előttünk. Ha a képeken és szobrokon is éreznők azt a szoros kapcsolatot, amely a nép lelkéhez fűzi őket, és nem azt, hogy attól teljesen idegenek, úgy tán nem is volna szükség évenként három kiállításra, hogy az orosz nemzeti művészet létezéséről meggyőzzenek.

H. B.